Cena 50 hal.

Nowy Dziennik wychodzi codziennie rano, oprócz w poniedziałki.
Adres redakcyi i administracyi: Kraków, ul. Stradom 13, telefonu 279, w nocy 1555.
Rękopisów nie zwraca się.
Konto: P. K. O. Nr. 141.123 Bankiem Galicyjskiej, Spółki Wydawniczej w Krakowie.

Nowy Dziennik

Cena 50 hal.

Prenumerata w Krakowie mies. 12 K. kwart. 35 Kor. z odnoszeniem do domu mies. 14 Kor. kwart. 41 Kor. Na prowincyi 14, kwart. 41 K. Za granicą: mies. 16 Kor. kwart. 47 Kor. Cena ogłoszeń: 40 h. za 1 mm. 7-szp. Zawiadomienia ślubne i gratulacye: 20 koron.

Rok II. Kraków, niedziela 31 sierpnia 1919. Nr. 186

Pogromy bez końca.

Kraków, 30 sierpnia.

(g) Można śmiało powiedzieć, że zakończenie wojny światowej dało początek wielkiej wojnie, »świętej« krucyacie przeciwko — Żydom. Obserwujący dobrze bieg wypadków w ostatnich latach i umiejący wyczytywać nauki z historyi, przewidywali to od dawna. Żydzi są kozłem ofiarnym w dziejach. Oni wszystkiemu winni, oni sprawcami wszystkiego zła, jakie kraj jaki i ludność jego nawiedza. A wojna światowa była wszak największą katastrofą, jaka nawie dziła ludzkość. Cóż więc dziwnego, że cierpienia obecne Żydów są największe i najstraszniejsze ze wszystkich dotychczasowych w dyasporze.

Na Ukrainie wróciły czasy Chmielnickiego. Niesłychanem i najboleśniejszem jest to, że pogromy i rzezie Żydów na Ukrainie trwają od miesięcy, a żydostwo i świat cały dopiero w ostatnich tygodniach dowiedział się całej prawdy o piekle, jakie panuje po obu stronach Dniepru. Wszystkie męki i katusze, jakie kiedy i gdziekolwiek Żydzi w ciągu 2 tysięcy lat swojej wędrówki w golusie znosili, bledną wobec tych strasznych rzeczy, jakie działy się ostatnio, i j e s z c z e s i ę d z i e j ą w państwie hajdamackiem. Przewodniczący Centralnego Komitetu pomocy dla ofiar pogromów na Ukrainie w Kijowie, adwokat Goldstein, którego szczegółowe sprawozdanie o pogromach podaliśmy niedawno, przedstawił onegdaj w Towarzystwie literatów żydowskich w Warszawie wobec przywódców stronnictw żydowskich, przedstawicieli prasy i delegatów rządu polskiego, dokładny przebieg ukraińskiej fali pogromowej. Obecni, wypróbowani w bólu i cierpieniach, szlochali, słysząc te opowiadania naocznego świadka o niesłychanych okrucieństwach, popełnianych na naszych braciach na Ukrainie. Do czerwca br. zginęło na Ukrainie 40 tysięcy Żydów, obecnie liczba ta wynosić będzie — według oświadczenia adw. Goldsteina — około 80 tysięcy. Całe miasta i wsie są zupełnie ogołocone z mężczyzn. W bożnicach zgromadzają się jedynie wdowy i sieroty. Oprócz powyższej liczby zabitych naliczono p r z e s z ł o 100 t y s i ę c y rannych i kalek. Dziesiątki tysięcy kobiet żydowskich zostało zgwałconych.

Krew ścina się w żyłach wobec takich okropności. Niepodobna wierzyć, że w epoce 14-tu punktów Wilsona znajduje się naród w Europie, który powołuje się na te punkty i reklamuje prawo do swej niepodległości, a równocześnie w taki bestyalski sposób znęca się nad bezbronną ludnością żydowską. Żołnierze Petlury, którzy te ohydne mordy i gwałty popełniali, (w niektórych miastach na Ukrainie urządzali pogromy bolszewicy) a równocześnie walczyli o samodzielność Ukrainy, zasługują na wzgardę całego cywilizowanego świata.

Fala pogromowa niestety nie tylko rozlała się na Ukrainie. Przeminęły smutne zajścia w Polsce, których ani po części porównać nie można z tem, co się działo na Ukrainie, a już nas wieść dochodzi o nowych pogromach. Tym razem w kraju św. Szczepana, w samem sercu Europy, w oczach przedstawicieli koalicyi, w najbliższem sąsiedztwie Wiednia. Zachodnie Węgry, zamieszkałe przeważnie przez ludność niemiecką, stały się kością niezgody między państwem węgierskiem a niemiecką Austryą. Większość ludności grawituje ku Austryi, rząd zaś madziarski za żadną cenę nie chce dopuścić do utraty tej części swego państwa. I oto kozłem ofiarnym w tym konflikcie są znowu — Żydzi, ci Żydzi, którzy od Kossutha do Kuna prześcigali się nawzajem w patryotyźmie madziarskim, którzy ze wstrętną służalczością eksponowali się wszędzie tam, gdzie szowinizm madziarski występował w najohydniejszej swej postaci. Jednym tchem zarzuca się teraz Żydom w zach. Węgrzech, że popierają bolszewizm i że — dążą do połączenia z niem. Austryą. A jedno wykluczało dotychczas drugie, bo każdemu znającemu dotychczasowy przebieg wypadków na Węgrzech, wiadomem jest, że właśnie bolszewicki rząd Beli Kuna z całych sił sprzeciwiał się odstąpieniu niem. Węgier.

Ale »chrześcijańskie młode Węgry« nie pytają o logikę. Bezsprzecznie stanowili Żydzi w ruchu bolszewickim na Węgrzech bardzo poważny odsetek. Ale razem wziąwszy, stanowili oni minimalny procent c a ł e j ludności żydowskiej na Węgrzech. Kto zna strukturę gospodarczą żydostwa węgierskiego, zrozumie, że g r o s tego żydostwa musiało w bolszewiźmie widzieć największego swego wroga. Zaprawdę wówczas, gdy na ulicach Budapesztu radość nieopisana zapanowała z powodu obalenia Beli Kuna, Żydzi węgierscy radowali się najgoręcej. A mimo to od tego czasu niesłychana heca pogromowa rozpanoszyła się po całym kraju, prowadzona przez najoficyalniejsze sfery, ba przez samego węgierskiego prezydenta ministrów. Węgry się »odradzają« — pod znakiem antysemityzmu. »Regeneracyę« swą okupują krwią żydowską. Dotychczas doniesiono o blisko 40 zabitych i tyluż ciężko rannych...

Żydzi węgierscy zbierają teraz plony swego gorącego patryotyzmu, który był równoznaczny u nich z wyrzeczeniem się własnej jaźni narodowej i zerwaniem wszelkich węzłów z żydostwem całego świata. Na S ł o w a c z y ź n i e uprawia sam rząd czeski najoficyalniej niesłychaną agitacyę antysemicką. Pan minister Srobar uważa to sobie za zaszczyt i wszem wobec wszystkich ogłasza, że musi Żydów na Słowaczyźnie zupełnie zniszczyć. Świat także dopiero teraz dowiaduje się bliższych szczegółów o prześladowaniach Żydów na Słowaczyźnie. Czesi działają tam po „europejsku", cicho, spokojnie, rugują wszystkich Żydów z pozycyi gospodarczych, odbierają im wszystkie koncesye, wypędzają z całego szeregu miejscowości, bez powodu aresztują lub internują w osławionych twierdzach czeskich. A wszystko to dzieje się mimo, że Masaryk na każdem miejscu stwierdza swój szacunek dla żydostwa i szczerą sympatyę dla syonizmu i mimo, że pan Benesz z całą gotowością przyznał delegacyi Żydów czeskich w Paryżu prawa narodowe dla Żydów w państwie czeskiem, a nawet powiedział, że „traktowanie Żydów przez dany naród jest probierzem stopnia kultury tegoż narodu". Otóż chcąc ten probierz zastosować, bardzo niepochlebnie wyrazićbyśmy się musieli o narodzie czeskim, który w swem zacietrzewieniu i szowiniźmie narodowym posuwa się tak daleko, że za znieważenie Sokołów czeskich przez czystej krwi aryjczyków niemieckich we Wiedniu, rzuca się na Bogu ducha winnych Żydów — w Bernie morawskiem.

Żydzi są kozłem ofiarnym zawsze i wszędzie. W N i e m c z e c h przeżywa ludność „Katzenjammer" z powodu upadku potęgi Hohenzollernów. Winni są temu też Żydzi i oto na Kurfürstendammie w Berlinie i w szeregu innych miast niemieckich rozlegają się okrzyki „huzia na Żydów", a tłum nie zastanawia się długo i rzuca się na ludność żydowską.

Kiedyż nareszcie zakończy się ta fala pogromowa? Kiedyż, jak słusznie zapytał adw. Goldstein onegdaj w Warszawie, zniknie to słowo „pogrom"? „Żydzi sami — mówił Goldstein — muszą pomódz ofiarom pogromów. Słowem, czynem, pieniądzmi i bronią. Jestto kwestya honoru żydowskiego, egzystencyi żydowskiej".

Koalicya zaś — bądźcobądź posiadająca dziś władzę rozległą w swych rękach — musi, i tego domaga się od niej żydostwo całego świata, z całą energią, na jaka ją stać, wystąpić w obronie Żydów wszędzie, gdzie im się dzieje krzywda. Domaga się tego przecie sama ludzkość, obrażona w swych najświętszych uczuciach.

Minister Noske przeciw agitacyi antysemickiej.

Berlin. Na posiedzeniu niemieckiego Zgromadzenia narodowego przedstawił poseł Haase szczegóły machinacyi antysemickich w wojsku, których źródłem są tajne organizacye.

W odpowiedzi na to minister obrony państwa Noske zaznaczył, że wystąpi z całą energią przeciw wszelkiej agitacyi antysemickiej. Hecę antysemicką uważa za g r o ź n e d l a p a ń s t w a z j a w i s k o, bo doprowadzić ono może do wykroczeń, które narażą na szwank opinię państwa niemieckiego w świecie. Zwalczanie agitacyi tej w Berlinie jest zadaniem nie łatwem, bo trudno nieraz odkryć źródło ulotnych pism antysemickich. Gdzie się je jednak odkryje postąpi się z całą bezwzględnością.

Min. Noske zaznacza, że potępił hecę antysemicką w wojsku i że wystąpił już przeciw niej. Dopiero przed niedawnym czasem usunął z tego powodu z zajmowanego stanowiska wysoko postawioną osobistość. Jest obowiązkiem wszystkich komendantów oddziałów zwalczać wszelkiego rodzaju objawy antysemityzmu w armii.

Rozruchy antyżydowskie w Monachium.

Monachium, PAT. Ubiegłego tygodnia rozpoczęły się tu znowu silne rozruchy przeciwko Żydom. W rozmaitych częściach miasta, a szczególnie w dzielnicach robotniczych rozlepiono afisze i rozdawano odezwy treści antysemickiej, oskarżające Żydów o to, że ponoszą winę za wszystkie nieszczęścia, jakie spadły na Niemcy.

Wykroczenia antyniemieckie w Bernie morawskiem.

Berno mor. (Tel. wł.) Wykroczenia przeciw Niemcom powtórzyły się wczoraj w nocy w większych rozmiarach. Szczególnie na Wielkim Placu przyszło do znaczniejszych rozruchów. Policya i kawalerya musiały energicznie wystąpić.

Armia Związku narodów.

Wiedeń. PAT. Biuro koresp. donosi z Saint Germain: W izbie francuskiej pod czas obrad nad traktatem pokojowym dep. Raiberti domagał się utworzenia między narodowej armii, którąby stała do dyspozycyi Związku narodów.

Min. Tittoni popiera stworzenie żyd. siedziby narodowej w Palestynie.

Rzym. Prezydent chrześcijańskiego stowarzyszenia »Pro Israele« książe Cessara otrzymał następujące pismo od ministra Tittoniego: »Otrzymałem zawiadomienie o powziętej przez stowarzyszenie »Pro Israele« uchwale, wzywającej reprezentacyę Włoch na kongresie pokojowym do poparcia postulatów narodu żydowskiego w sprawie siedziby narodowej w Palestynie, w myśl enuncyacyi ambasadora włoskiego w Londynie markiza Imperialiego wyrażonej dnia 14 maja 1918 p. Nachumowi Sokołowowi. Cieszę się, że mam dziś znowu sposobność zapewnienia W. Pana o tem, że poglądy królewskiego rządu włoskiego jak i rządów sprzymierzonych w tej kwestyi nie uległy żadnej zmianie«.

St. Zjednoczone nie chcą się mieszać do spraw europejskich.

Wiedeń. PAT. Biuro koresp. donosi iskrowo z Weimaru, „N. Y. Sun" donosi z Waszyngtonu, że komisya senatu dla spraw zagranicznych zażądała usunięcia z traktatu pokojowego wszystkich klauzul odnoszących się do udziału Stanów Zjednoczonych w komisyach międzynarodowych w Europie. W myśl tego wniosku w traktacie zostałoby około 20 zmian. Gdyby wniosek powyższy został przyjęty, Stany Zjednoczone musiałyby się zupełnie wycofać z czynnego udziału w Europie.

St. Zjednoczone chcą interweniować w Meksyku.

Wiedeń, PAT. Biuro koresp. donosi: »N. Jork Sun« podaje, że kwestya Meksyku nie jest jeszcze załatwiona. Stany Zjednoczone postąpią tu podobnie, jak swego czasu z Kubą. Plan interwencyi w Meksyku na lądzie i na morzu jest już gotowy. Interwencya potrwa najwyżej 6 miesięcy i jest konieczna, gdyż Carranza swoją bezczelnością wobec obywateli Stanów Zjednoczonych przekracza miarę cierpliwości, a nadto gdyby Stany Zjednoczone nie zajęły się Meksykiem, Meksyk rozpadłby się.

Mandaty Ligi narodów.

»Wiener Morgenzeitung« donosi z Berna Szwajcarskiego pod datą 25 bm.:

W ubiegłym tygodniu obradował w Londynie komitet wybrany przez konferencyę pokojową dla ustalenia klauzul odnośnie do mandatów Ligi narodów. Komitet ten nie miał za zadanie nominowanie mandataryuszy albo ustanowienie granic terytoryalnych powierzonych ich opiece obszarów; miał jedynie stwierdzić warunki, pod jakimi mianowani w Paryżu mandataryusze wykonywać będą swą władzę i jaka będzie ich odpowiedzialność wobec Ligi narodów.

Artykuł 22 statutu Ligi narodów wspomina, że warunki, pod którymi mandaty będą wykonywane, zależne są od każdego pojedynczego wypadku. Zachodzą trzy rodzaje »opieki«.

Pierwszy: opieka nad ludami zamieszkującymi centralną Afrykę. Ludy te uważa się na nieograniczony czas jeszcze jako politycznie zupełnie niedojrzałe, a zakres władzy administracyi, sprawowanej tam przez mocarstwo mandatowe, jest prawie że nieograniczone. Z góry ustanawia się jedynie: wolność sumienia i wykonywania praktyk religijnych, zakaz niewolnictwa, handlu bronią i nadużywania handlu napojami alkoholowymi. Pozatem nie mogą być obszary te użyte jako wojskowe albo morskie punkty oparcia a wreszcie muszą wszyscy członkowie Ligi narodów otrzymać pod równymi warunkami swobodę handlu i komunikacyi.

Drugi rodzaj mandatu zastosowany będzie do »niektórych obszarów byłego państwa tureckiego, które osiągnęły taki stopień rozwoju, że ich egzystencya jako samodzielnych narodów wymaga prowizorycznie rady administracyjnej i pomocy jakiegoś państwa mandatowego, dopóki narady te nie będą mogły samodzielnie się utrzymywać«.

Trzeci rodzaj opieki otrzymają mniejszości rasowe, językowe i wyznaniowe w państwach, należących do Ligi narodów.

Naród żydowski otrzyma opiekę Ligi narodów dwojakiego rodzaju, a to według punktu drugiego i trzeciego podanego wyżej szematu, i wobec tego odgrywać będzie w Lidze narodów, jeśli nie jako podmiot, to jako przedmiot wybitną rolę.

»New Statesman«, organ »Fabiuszy« (stojącej pod kierownictwem Bernarda Shawa partyi angielskiej inteligencyi socyalistycznej), pisze w artykule omawiającym powyższą sprawę m. i.:

»Społeczności podpadające pod drugą kategoryę są: nowa żydowska Palestyna, nowa Arabia, nowa Armenia. Rzecznictwo (trusteeship«) nałoży ogromnie ciężkie zadanie temu, kto je obejmie, a nagroda będzie bardzo problematyczną albo przynajmniej tylko pośrednią, gdyż jedną z pierwszych zasad opieki jest, aby opiekun nie ciągnął żadnych zysków ze swego urzędu.

Odnośnie do trzeciej kategoryi pisze tenże organ: »Liga narodów ma też za zadanie uporządkować stosunek między Polakami a Żydami«.

Amerykańska Liga gospodarcza za ratyfikacyą.

St. Germain, (B. K.) Amerykańska Liga gospodarcza, której przewodniczy Taft i której członkowie należą do pierwszych sfer towarzyskich wypowiedziała się za natychmiastową ratyfikacyą traktatu wersalskiego bez zastrzeżeń.

Niemcy mają zapłacić Francyi 500 miliardów marek.

Zurych. (Tel. wł.) »Neue Züricher Zeitung« donosi z Paryża: Poseł Dubois przedłożył właśnie swoje sprawozdanie o klauzulach finansowych traktatu z Niemcami. Według jego obliczeń przedstawia się suma jaką tytułem odszkodowania Niemcy mają zapłacić Francyi następująco: poszkodowane osoby 74.109 milardów franków, dobra 126 miliardów, razem 200 miliardów franków. Pozatem 143 miliardów franków wydatków wojennych. Na podstawie obecnego kursu będą przeto miały Niemcy zapłacić Francyi 500 miliardów marek.

Przed walnem starciem z bolszewikami.

Wielkie zwycięstwa Denikina nad bolszewikami.

Berlin. PAT. Dzienniki przynoszą z Londynu wiadomość, że angielski departament wojenny ogłasza szczegóły o pochodzie armii Denikina, której operacye na południowo-rosyjskim froncie doprowadziły do ważnego zwrotu. Denikin odniósł koło miejscowości Kamyszyn wielkie zwycięstwa nad wojskami bolszewickiemi, zdobywając 11.000 jeńców, 60 armat, 150 karabinów maszynowych i wielką ilość materyału wojennego. Wojska sowieckie miały ponadto tysiące zabitych i rannych.

Równocześnie Denikin wysłał silne oddziały konnicy, które doprowadziły do połączenia z lewem skrzydłem kozaków uralskich w oddaleniu 85 mil na południowy-wschód od Kamyszyna. Efekt tego połączenia z kozakami, którzy kryją lewe skrzydło armii Kołczaka, jest bardzo wielki. Istnieje tedy zwarty przeciwbolszewicki front od północno-wschodniego Uralu aż do północno-zachodniego wybrzeża Morza Czarnego.

Lewe skrzydło Denikina oddalone jest tylko 50 mil od frontu rumuńskiego nad Dniestrem. Ponieważ Rumuni tutaj front przerwali, zapewne wkrótce połączą się z wojskami Denikina.

Wielka zdobycz wpadła w ręce wojsk Denikina przy zdobyciu Połtawy: 146 lokomotyw, 1200 wagonów, 2 pociągi pancerne, 20 armat, amunicya i materyał wojenny. Ludność Połtawy powitała wojska Denikina jako oswobodzicieli.

Bolszewicy rosyjscy nie składają broni.

Petersburg. 27 sierpnia Tel. iskr. Trocki omawiał wczoraj położenie na frontach i oświadczył, że obecnie po obaleniu Kołczaka kolej przyszła na Denikina, który poczuje siłę proletaryatu rosyjskiego. Ofenzywa rozpoczęta na froncie południowym będzie tak długo prowadzona, aż cała południowa Rosya nie będzie oczyszczona z wojsk Denikina. Dotychczasowe sukcesy na tej części frontu są zupełnie zadowalające. Istnieją dostateczne rezerwy dla osiągnięcia zamierzonego celu.

Sztokholm. (Tel. wł.) Z Moskwy donoszą: Trocki zarządził celem sparaliżowania zapowiedzianej generalnej ofenzywy koalicyi pobór 750.000 ludzi i poczynił wszelkie przygotowania celem odparcia ataku koalicyi.

Rychły atak na bolszewików.

Haga. Tel. wł. Jak pisma londyńskie donoszą na froncie rosyjskim znajduje się obecnie 6000 lotników angielskich przygotowanych każdej chwili do ataku na pozycye bolszewików. Wiadomość tę potwierdza telegram iskrowy z Moskwy.

Zamach na Trockiego.

Wiedeń, (Cz. B. P.) »Telegraaf« donosi z Berna, że podane przez zagraniczne pisma wiadomości o śmierci Trockiego nie sprawdzają się, natomiast prawdą jest, że dokonano na niego zamachu. Członkowie jego własnego sztabu i komisarze wojskowi mieli zamiar pociąg w którym Trocki odbył podróż instrukcyjną, wysadzić w powietrze. Eksplozya nastąpiła kilka sekund wcześniej, tak że pociąg został tylko wyrzucony z toru a Trocki mógł się uratować. 60 osób zostało aresztowanych.

Bolszewicy chcą zawrzeć pokój z Rumunią.

Bukareszt. Tel. wł. Rumuńskie B. prasowe donosi: Pisma zamieszczają telegram, że do Kiszyniewa przybyła delegacya bolszewicka od Lenina celem wręczenia Rumunii propozycyi pokojowej.

Reakcyjny gabinet na Węgrzech.

Wiedeń. PAT. „N. Wiener Abendbl.“ donosi o sytuacyi w Budapeszcie. W kołach węgierskich utrzymuje się zdanie, że nowy gabinet utworzony został za zgodą Rumunów i francuskiej partyi wojskowej. Uważają za niewykluczone, że gabinet Friedricha utrzyma się do czasu rozpisania nowych wyborów. Przez zamianowanie robotnika ministrem utworzono gabinet, który ma pozory gabinetu koalicyjnego i przez to będzie może zaakceptowany przez ententę.

Arc. Józef działa dalej.

Wiedeń. (Tel. wł) Pisma wiedeńskie stwierdzają, że w porozumieniu z prezydentem ministrów działa właściwie arcyksiążę Józef i monarchistyczni oficerowie madziarscy, którzy formalnie tylko ustąpili na żądanie koalicyi, w rzeczywistości nie dopuszczają do liberalnych rządów na Węgrzech.

Blokada Rumunii trwa dalej.

Haga, (Cz. B. P.) Z Paryża donoszą: Najwyższa Rada gospodarcza zabroniła na razie dostarczenia Rumunii środków żywności, broni i materyału wojennego, gdyż Rumunia nie zgodziła się na życzenia koalicyi zaprzestania rekwizycyi broni na Węgrzech.

Konflikt z żołnierzami komunistycznymi we Wiedniu.

Wiedeń. (Tel. wł.) Jak już doniesiono, zarządził rząd rozwiązanie komunistycznego 41. batalionu wiedeńskiej Straży ludowej. Członkowie tego batalionu wahają się jednakowoż spełnić ten rozkaz i zamierzają w innej formie prowadzić dalej akcyę komunistyczną. Do innych batalionów Straży nie chcą wstąpić.

Powrót uchodźców galicyjskich z Czech.

Berno. Czeskosłowackie biuro prasowe donosi: Pisma czeskie stwierdzają, że powrót uchodźców galicyjskich znowu doznał zwłoki, gdyż ani ministerstwo skarbu ani centrala dewiz nie załatwiły dotychczas podań uchodźców co do wymiany pieniędzy i wywozu rzeczy przywiezionych z domu. Pierwszy pociąg z uchodźcami galicyjskimi wyjedzie najprawdopodobniej w pierwszych dniach września z Berna.

OD WYDAWNICTWA.

Zawiadamiamy naszych PT. odbiorców i inserentów, że począwszy od 1 września br. zmieniamy taryfę inseratową następująco:

Za 1 wiersz petitowy jednoszpaltowy w ogłoszeniach K 0.80 (Mk. 0.80.)

Za 1 wiersz petitowy w nadesłanem K 3·— (Mk. 3·—

» 1 „ w tekście » 4·50 (» 4·50

List z Londynu.

(Od naszego korespondenta)

Londyn, w sierpniu 1919.

W ciągu ostatnich 2 lat poczyniło żydostwo angielskie pod względem uświadomienia i pracy narodowej wielki krok naprzód. Obawy wielu przywódców syonistycznych, iż Żydzi londyńscy nie potrafią ocenić doniosłości chwili, okazały się płonnemi. Zbiórka, urządzona w ciągu 3 miesięcy letnich na rzecz »funduszu wyzwolenia«, przyniosła w rezultacie sumę 20 000 f. szt. Odezwa, wydana w ostatnich dniach przez kierownictwo angielskiej federacyi syonistycznej, stwierdza olbrzymi wzrost organizacyi i wzywa do dalszej pracy.

Nie mniejszą jest praca organizacyi syonistycznej na polu kulturalnem. Odbyła się tutaj w ostatnich dniach konferencya poświęcona językowi i kulturze hebrajskiej. Brali w niej udział reprezentanci wszystkich instytucyi żydowskich i szereg wybitnych osobistości. Uchwalono założyć pismo hebrajskie. Zajęto się także niesłychanym brakiem nauczycieli hebrajskich, jaki się w ostatnim czasie tak dotkliwie odczuć daje w Londynie. Uchwalono wszelkiemi siłami dążyć do założenia seminaryum dla nauczycieli hebrajskich. Biorąc pod uwagę, iż praca dla języka hebrajskiego nie może być dorywczą, lecz musi być stałą i systematyczną wybrała konferencya komitet, złożony z 218 członków, którego zadaniem będzie krzewienie i szerzenie kultury hebrajskiej wśród Żydów w Anglii. W tej pracy będą pomocni komitetowi akademicy żydowscy na uniwersytecie londyńskim, którzy jednogłośnie oświadczyli swą gotowość współpracy.

Żydzi londyńscy rozwinęli także szeroką akcyę ratunkową na rzecz swych braci w Polsce, jakoteż t. zw. »kobiet rosyjskich«, których mężowie w swoim czasie zostali wysłani do Rosyi z powodu dawnej konwencyi wojskowej, zawartej pomiędzy Rosyą i Anglią.

Ben-A. Sochaczewski.

Nowe afery wojskowe we Lwowie.

Lwów. (Tel. wł.) Delegat ministerstwa dla spraw wojskowych p. kap. Mokłowski przeprowadził dochodzenia w sprawie nadużyć w dyrekcyi budownictwa wojskowego we Lwowie.

Wynik ich okazał się ujemny dla Zarządu, to też na wniosek kapitana Mokłowskiego, G. O. D. zarządziło zasuspendowanie dyrektora Zarządu budownictwa wojskowego w randze podpułkownika, wmieszanego również w pewną aferę meblową p. Staszczyka.

W innym znowu wypadku, o czem donieśliśmy onegdaj, wpadły władze wojskowe na trop nadużyć, których ofiarą padły olbrzymie zapasy mundurów i obuwia pochodzące ze zdobyczy na froncie wschodnim.

Na trop nadużyć natrafiono, zakwestyonowawszy w Bielsku 10 wagonów wysłanych tam z lwowskiego magazynu odzieżowego, których deklaracya opiewała na »stare szmaty«.

Po otwarciu tego transportu okazało się, iż owe »stare szmaty« składają się z trzech wagonów nowiutkich butów wojskowych filcowych, t. zw. papuczy, tudzież z wielkiego zapasu nowych, lub mało co używanych mundurów żołnierskich. Przedmioty te zakupiła nieprotokołowana nigdzie »firma« Bock i Brodheim, dwaj byli oficerowie austryaccy z Przemyśla, którzy korzystali z przyjaznych stosunków, w jakich żyli z komendantem magazynów odzieżowych na lwowskim dworcu głównym por. Henrykiem Leją. Wszystkich trzech oraz dwóch pomocników por. Leji aresztowano.

Szkontrum w magazynach odzieżowych, zarządzone w następstwie tych odkryć, a prowadzone energiczne pod przewodnictwem gen. Albinowskiego, stwierdziło horendalne nieporządki, panujące w księgach w braku inwentarza.

Akcya gospodarcza dla Żydów Małopolski.

Obecne położenie ekonomiczne Zydów w Małopolsce zostało już kilkakrotnie omówione. Praca przygotowawcza dla zorganizowania akcyi w kierunku podniesienia ekonomicznego Zydów dotychczas jednak nie wyszła niestety z granic teoretycznych dyskusyi i ankiet. Podjęte w tym kierunku przez niektóre instytucye próby utworzenia silnej organizacyi kupiectwa w kraju bądźto obracają się w bardzo ciasnych ramach, bądźteż pozbawione są wytycznego programu wzgl. podstawy do szerszej akcyi.

Smutny stan kupiectwa żydowskiego, a w szczególności drobnego handlu, przemysłu i rękodzieła żyd. w Polsce wymaga bezzwłocznego podjęcia szerokiej — i co najważniejsze — j e d n o l i t e j akcyi przez wszystkie instytucye, mające na celu podniesienie ekonomiczne Zydów w Małopolsce (Komisyi gospodarczej przy Komitecie Centralnym Org. syon., Komitetu pomocy Zydów polskich i Krakowskiego Stowarzyszenia kupców). Wskazanem by też było porozumienie się z referentem gospodarczym Komisyi Morgenthaua, która — jak z ostatnich enuncyacyi wynika — ma między innemi także za zadanie zbadanie ekonomicznego położenia Zydów w Polsce i wypracowanie konkretnego planu sanacyi w tym kierunku.

Znane są na ogół warunki, które przyczyniły się do obecnego stanu kupiectwa żydowskiego w Polsce. Zwłaszcza drobny handel, przemysł i rękodzielnictwo żydowskie najbardziej dotknięte zostały obecną wojną, bądźto wskutek nadmiernego skoncentrowania Zydów w tych produkcyach, bądźteż wskutek zmonopolizowania niektórych artykułów handlu i przemysłu, które dotychczas spoczywały w rękach kupców żydowskich, przez powołanie do życia różnych central państwowych i innych protegowanych towarzystw handlowych. To spowodowało przepełnienie w wolnych gałęziach handlu obrotowego i wywołało niezdrową spekulacyę. Zydowskiemu kupiectwu grozi jednak dalsze poważne niebezpieczeństwo przez ewentualne uspołecznienie produkcyi i wyrugowanie handlu pośredniczącego, dalej przez celową antyżydowską agitacyę prasy i części społeczeństwa polskiego, jakoteż taktykę niektórych organów rządu, zmierzającą do wyrugowania Zydów ze wszystkich pól zarobkowania (odebranie Zydom koncesyi, pominięcie żydowskich firm przy rozmaitych przydziałach itd.)

Jedynie samoobrona i organizacya gospodarcza Zydów może zapobiedz zrujnowaniu ich na polu ekonomicznem, a akcya ta tylko wówczas będzie skuteczną, jeżeli jednolicie przeprowadzoną zostanie przez wspomniane instytucye przy materyalnem poparciu naszych amerykańskich i angielskich współrodaków.

Akcya ta zorganizowana być winna w następujących kierunkach:

1) Umocnienie i sanacya naszego handlu.

2) Stworzenie wielkiej organizacyi kredytowej na zasadach zarobkowych i

3) Stworzenie zawodowego szkolnictwa i spółek przemysłowych.

Ad. 1) W pierwszym rzędzie należy — celem przeciwdziałania wpływowym i donośnym hasłom odżydzenia naszego handlu — stworzyć wielką o r g a n i z a c y ę h a n d l o w ą, któraby umożliwiła kupcom naszym import towarów do państwa i jaknajrychlejsze zapełnianie składów towarowych artykułami wszelkiej potrzeby, ponieważ centrale zakładane i popierane obecnie w celach nam na ogół wrogich wskazują tendencyę nadużywania udzielonego im monopolu p ństwowego do wyrugowania kupiectwa żydowskiego z zajmowanych pozycyj. Rozdział sprowadzonych towarów powinien nastąpić wedle zasady wolnej konkurencyi pomiędzy zawody do tego uprawnione.

Dalej należałoby założyć h u r t o w n i e oparte na zasadach asocyacyi k o o p e r a t y w n y c h celem obrony drobnego i średniego handlu jako finansowo najsłabszego

Zakładanie wzgl. organizacya k o n s u m ó w żyd. umożliwiałoby ludności miejskiej nabywanie artykułów żywności po tanich cenach — a cel ten przez należycie prowadzone organizacye konsumowe da się łatwiej osiągnąć, o ile nad siecią konsumów czuwać będzie sprawna hurtownia handlowa

Ad. 2) Żydostwo nasze mimo największego przesilenia i niebezpieczeństwa ekonomicznego nie posiada dotychczas żadnej organizacyi kredytowej. Żyd, ogólnie jako lichwiarz okrzyczany, był dotychczas przedmiotem najbezwzględniejszego wyzysku, o ile wystąpić musiał w roli dłużnika (zwłaszcza drobny kupiec i rękodzielnik żyd.) Ani kasy »Iki«, ani liczne t. zw. »zaliczkówki« na prowincyi (te ostatnie znajdują się zresztą w stanie zupełnego upadku) nie mogą wpłynąć na szeroko zakrojoną akcyę kredytową ze względu na bardzo szczupły ich zakres działania. Uważam tedy założenie wielkiego banku opartego o kapitał amerykański za rzecz konieczną i łatwą do przeprowadzenia. Instytucya ta, założona z wybitną tendencyą zwalczania praktyki wyzysku i lichwy kredytowej, miałaby swoje ekspozytury (filie) w każdem większem centrum żydowskiem.

Ad 3) Skoro przewarstwowienie zawodów żydowskich, a w szczególności przeprowadzenie Żydów z przesyconego handlu do innych produkujących gałęzi zarobkowania nie ma pozostać teoretycznym postulatem, ale praktyczną celową robotą społeczną, przeprowadzić należy akcyę mającą na celu zakładanie szkół przemysłowych, wzgl. ich popieranie przez subwencyonowanie finansowe i zaopatrywanie w fachowe siły kierownicze i nauczycielskie. Zadaniem tych szkół byłoby wykształcenie zastępu dobrych rzemieślników żyd. i wysoko ukwalifikowanych robotników. Przyczyniłoby się to w znacznej mierze do rozwoju żyd. przemysłu. Wiemy bowiem, że jednym z głównych przyczyn obecnego krytycznego położenia przemysłu i rękodzieła żydowskiego jest brak odpowiedniej ilości zawodowych szkół państwowych i utrudnienie do nich dostępu Żydom.

Akcya ta musiałaby być przeprowadzoną według dokładnie opracowanego programu. Program ten powinien w pierwszym rzędzie uwzględnić te zawody rękodzielnicze, które Żydzi od dawna uprawiają wzgl. do których ujawniają zamiłowanie.

Co do istniejących już zastępów rzemieślników żydowskich, należałoby — niezależnie od omówionej akcyi — dążyć do zjednoczenia ich na zasadach kooperatywnych, a to w celu zamieniania finansowo słabych warsztatów indywidualnych w małe przedsiębiorstwa fabryczne. Indywidualne zaś warsztaty wytwórcze, prowadzone przez finansowo i zawodowo silniejsze jednostki, które sprzeciwiają się podobnym zrzeszeniom, należałoby także otoczyć opieką przez zakładanie spółek dla taniego zakupu surowców i maszyn, jakoteż przez utworzenie spółek dla sprzedaży wytwarzanych produktów.

Oto w krótkich zarysach szkic akcyi gospodarczej dla Żydów Małopolski, a jej podjęcie przez wszystkie na wstępie wspomniane instytucye przyczyni się niezawodnie do polepszenia bytu ekonomicznego Żydów w kraju.

Emil Hollender.

Mały fejleton.

Dialog Biblii Szaroszpatackiej i „Ludu Katolickiego".

W bibliotece Jagiellońskiej, pochylony nad starym manuskryptem, siedziałem pewnego razu obok jegomościa wczytywującego się w starowieczną Biblię Szaroszpatacką. Jegomość ów przyniósł ze sobą egzemplarz „Ludu Katolickiego". Po chwili złożył foliał, położył go na gazecie i poszedł do dalszych pokoi dla załatwienia jakiegoś bibliotecznego sprawunku. Czytałem dalej, nie zwracając na wyjście sąsiada mego żadnej zgoła uwagi. Nagle doszły ucha mego jakieś szepty i szmery od strony księgi i gazety... Wprawne ucho literata podsłuchało następującą rozmowę między leżącymi na sobie Biblią Szaroszpatacką i egzemplarzem „Ludu Katolickiego".

B. S: Uf! . . . uf! . . . ależ swąd ... zadnch... mdleję... gwałtu! ...

L. K.: Co takiego?... co się jejmości dzieje?...

B. S: Dusi mnie jakby zmora... litery moje zasnuwają się jakąś siecią pajęczą... ratunku!...

L. K.: Jak to?... czyżby pod moim adresem leciały te obelżywe słowa?...

B. S.: Tak i jeszcze raz tak!... pod właściwym adresem... a gdzieżby indziej właściwie?...

L. K.: Dlaczego?...

B. S.: Pytanie to uważam za naigrawanie się ze mnie... na cóż to udawanie niewiniątka?...

L. K.: Nie rozumiem wcale...

B. S.: Albo nie chcę zrozumieć, bo mi tak wygodnie.. czy wiesz acan, z kim mówisz?... jestem Biblią Szaroszpatacką, z której lud polski czerpał przed wiekami zasady etyki i sprawiedliwości... Czy jeszcze mnie jegomość nie rozumie?...

L. K. (zmieszany): Nie... wcale nie...

B. S.: To dziwne... Wszak o ile nie mylę się, przypadek zetknął mnie z „Ludem Katolickim", który ma być wyrazicielem myśli i żądań ludu polskiego?..

L. K. (j. w.): Tak jest...

B. S.: Wybacz jegomość, że mu oświadczę prosto z mostu że zgniła atmosfera, jaka wionie z jego bibuły, żrące opary jej wsiąkają w zżółkłe karty pergaminu mego i nadgryzają litery i słowa... ot ... już kilka zdań jest zupełnie nieczytelnych, a między niemi i znane mu: „Kochaj bliźniego jak siebie samego"...

L. K. (z wybuchem): Czy jejmość broni może Żydków?

B. S.: Ależ waćpan cały wzburzony.. Proszę się opamiętać...

L. K. (j. w.): Żydki... to znów co innego..

B. S.: Tak; acan ma racyę... Żydzi to znów c o i n n e g o... Judea stworzyła mnie, Biblię — a przez to pośrednio wychowała świat cały a między innymi i — Polskę. Zasady ogłoszone przezemnie wryły się głęboko w lud polski.. l u d k a t o l i c k i: zasady m i ł o ś c i b l i ź n i e g o, s p r a w i e d l i w o ś c i i p r a w a... Jednego tylko nie mogę rozumieć...

L. K. (zaambarasowany): ?...

B. S.: Skąd do waści... miano jego?!... Kto upoważnił acana do podszywania się pod obce świętości... o biedny ludu katolicki!..

L. K. (rozwściekłony): Ja tego nie zniosę dłużej!.. Zapomina jejmość, że mam olbrzymie wpływy w Polsce i na świecie całym... Jeszcze słówko, a dostanie się waćpani na indeks książek zakazanych... Dziękuję za lekcye praktycznej moralności. Popamiętam ją sobie dobrze... poczują ją wkrótce Żydki nasze...

B. S.: A p p a g e s a t a n a s!...

Arystophanes II.

NADESŁANE

Za rubrykę tę redakcya nie odpowiada.

Najukochańszemu naszemu bratu, szwagrowi i wujaszkowi Izydorowi Waldmannowi do jego zaślubin z p. Franią Sturz składają najserdeczniejsze gratulacye i życzenia szczęśliwej i różowej przyszłości Mania, Izrael i Zunieczek Bulwowie.

Z okazyi zaręczyn p. Hani Gutfreund z Baranowa z p. Juliuszem Rothenstreichem z Przeworska serdecznie gratuluje
1360 Hirsch Klaristenfeld z Łańcuta.

Do zaręczyn członka Wydziału p. Józefa Nuslera z p. Gizelą Methówną gratuluje
1359 M. Brand, M. Johannes, L. Diamant.

Do zaręczyn członka wydziału p. Józefa Nusslera z p. Gizelą Methówną gratuluje
1358 Kom lok. org. syon. w Strzyżowie.

Z okazyi zaręczyn p. Frydy Zimet ze Żmigrodu z p. Ozyaszem Gerschonem ze Sanoka serd. gratuluje
1357 Doba, Mania i Ozias Natowicz z Kolbuszowej.

Z okazyi zaręczyn p. Suni Spielmanówny z Przecławia z p. Izraelem Adlerem z Pilzna, życzy dużo szczęścia kuzynostwo
1356 Jakóbowie Grossowie.

Mojej k. siostrze M. Gutfreundowej z Baranowa życzę szczęśliwej przyszłości do zaręczyn jej koch. córki
1352 Markus Padawer, Limanowa.

Z okazyi zaręczyn mojej k. siostry Heni z p. Süsskindem Rottenstreichem z Przeworska życzę szczęśliwej przyszłości
1351 Moses Gutfreund.

Dawid Sternberg, Wiedeń — Charlotte Schild, Przemyśl
1350 zaręczeni w sierpniu 1919

Ozyasz Wachsmann — Rachela Schauzer
Jaworzno
1355 zaręczeni w sierpniu 1919

Hirsch Klaristenfeld, Łańcut — Chaja Potascher, Tyczyn
zaręczeni w sierpniu 1919 1354

Henia Gutfreund, Baranów — Süsskind Rottenstreich, Przeworsk
1353 zaręczeni w sierpniu 1919

KRONIKA.

Kraków, 30 sierpnia.

Z powodu spoczynku sobotniego i wczesnego wskutek tego zamknięcia redakcyi nie zawiera nasz numer dzisiejszy ostatnich wiadomości telegraficznych i kronikarskich.

Nadużycia w gospodarce wojskowej. Współpracownik „Przeglądu Wieczornego" rozmawiał z kierującym sejmowej komisyi śledczej, badającej nadużycia w urzędach gospodarki wojskowej, generałem Roszkowskim. Do dyspozycyi swej ma komisya śledcza specyalną grupę żandarmską. Do obecnej chwili do komisyi śledczej wpłynęły akta, odnoszące się do 30 afer. Większość tych nadużyć przypada na Warszawę. Ponadto komisya ma do zbadania nadużycia w Lublinie, Krakowie i we Lwowie. Śledztwo prowadzi komisya przy współudziale rzeczoznawców ze względu na bardzo obfity materyał. Prace komisyi śledczej nie zostaną ukończone wcześniej jak w przeciągu kilku miesięcy.

Bułgarskie papierosy w Krakowie. Fabryka tytoniu zawiadamia, że z początkiem września br. zostaną oddane przez trafiki do użytku publicznego bułgarskie papierosy w następujących gatunkach: Xanthie w kartonach po 100 sztuk; Extra w kartonach po 20 sztuk; Reunies w kartonach po 100 szt. Cena jednego papierosa wynosi bez różnicy sort 40 halerzy.

Zebranie partyjne org. syońskiej. W poniedziałek dnia 1 września, odbędzie się w sali organizacyi syońskiej Stradom 15 I. p. Z e b r a n i e p a r t y j n e, na którem Dr Zimmermann, Dr Schwarzbart i red. Halpern złożą sprawozdanie z IV zjazdu syońskiego w Warszawie.

Z ruchu wydawniczego. Nakładem M. Hickla we Wiedniu wyszły właśnie protokoły konferencyi syońskiej w Katowicach w r. 1884, wydane i zaopatrzone przedmową przez dra N. M. Gelbera.

W Przemyślu wychodzi pisemko młodzieży szomrowej „Hamiszmar".

K O M U N I K A T Y:

Merkaz Hacelrim. Kursa hebrajskie rozpoczynają się 1 września. Wpisy codz. od g. 7—8 wiecz.

Dziś w sobotę publ. zgrom. handlowców o g. 3 pop. w sali Teatru żyd., Bocheńska 7. Na porządku dziennym: 1. Obecne położenie handlowców a drożyzna, 2. Akcya w sprawie dodatku drożyźnianego.

Z kraju.

Śniatyn. Dnia 25 b. m. bezpośrednio przed wkroczeniem wojska polskiego do naszego miasta, polecił nasz burmistrz zniszczyć, a potem — czyniąc już koncesyę — zakleić wszystkie napisy i szyldy w języku żydowskim. R u s k i e napisy pozostały nienaruszone!

Rzeszów. W sobotę dnia 23 i w niedzielę dnia 24 b. m. odegrało u nas Żyd. Koło dramatyczne obraz z życia p. t. »Rozdarte dusze«, napisany przez p. Leona W i e s e n f e l d a, a reżyserowany przez pp. Ellenbogena i J. Storcha. Sztukę, która niedawno wyszła z druku, odegrały siły amatorskie, a jednak mimo to, przy wielu zapowiadających talentach i doskonałej reżyseryi, wypadła nadspodziewanie dobrze. Autora witano burzliwymi oklaskami i na pierwszem przedstawieniu wręczono mu wieniec. Głęboko wzruszony dziękował p. Wiesenfeld za owacye, twierdząc, że będą mu one impulsem do dalszej na tem polu pracy, przyczem przedstawił tendencyę swej sztuki. Sztuka sama, która podczas czytania nie czyni wprawdzie silnego wrażenia, na scenie jednak działa niezwykle na słuchaczy, zwłaszcza akt III. przejmuje wprost zgrozą. Motyw, aczkolwiek już nie przez jednego opracowany, wprowadza jednak nowe formy i budzi tem bardziej zainteresowanie dla swej dzisiejszej aktualności. Autor wprowadza nas w sfery, których jedynym dążeniem jest zerwanie pod każdym względem z tem wszystkiem, co zakrawa na żydowskie i które w tym też duchu wychowują swe dzieci — przedewszystkiem zaś matki żydowskie swoje córki. Nie zważają wcale na skutki i dopiero byle jaka przyczyna odsłania im oczy. Przebudzenie jest straszne, a przekonanie, że dotychczasowe drogi były nietylko złe, ale i szkodliwe sprawia im ból okropny, a jedynem ich dążeniem jest wstąpienie na drogę poprawy, która idzie w kierunku miłości dla narodu i wszystkiego, co żydowskie. Jest to moment dziś bardzo często spotykany, gdy dzieci dla braku żydowskiego wychowania, często ku utrapieniu rodziców opuszczają drogi żydostwa, a przyczyną może tylko być wychowanie wadliwe. Przedstawiamy sobie wrażenie tej sztuki przy odegraniu przez pierwszorzędnych artystów i na odpowiedniej scenie, zwłaszcza zaś niektóre odsłony, które są wprost prześliczne. Autor sztuki tej jest może, przy kilku zarysowujących się w kraju żydowskich talentach lirycznych, jedynym talentem dramatycznym, na którem to polu dalej pracuje i pracować powinien.

Ze świata.

Ruch wydawniczy w Palestynie. »Hapoel-Hacair« w Palestynie zaczął wydawać miesięcznik literacki p. n. »Maawrot« pod redakcyą Jakóba Fichmanna. — Syonistyczno-socyalistyczne zjednoczenie robotników palestyńskich »Achdut Haawodat« założyło hebrajskie wydawnictwo robotnicze. — Wkrótce zacznie wychodzić pod redakcyą I. Ch. Brennera miesięcznik »Haadamah«, wydany przez »Achdut«.

Prasa palestyńska donosi, ze Waad Halaszon (Rada językowa), która zastanowiła swoją działalność podczas wojny, została zreorganizowaną i znowu przystąpiła do pracy. Do Rady zakooptowano Dra Epsteina i rabina Segala. W ostatnim czasie rada otrzymała dużo materyału z różnych dziedzin języka hebrajskiego. Wkrótce ukaże się zbiór terminów i badań o języku hebrajskim, zebranych przez powyższą Radę,

W Jerozolimie poczęło wychodzić nowe pismo codzienne pod nazwą »Doar Hajom« (Poczta dzienna).

Dżuma w obszarze dońskim. Korespondent lubelski »Gazety Porannej« dowiaduje się od osoby przybyłej z tamtej strony frontu, że w 180 miejscowościach obszaru dońskiego wyginęło całe bydło na dżumę.

Wpisy

na kursa przygotowawcze męskie i żeńskie **I. i II. klasy Żyd. gimn. realn.**
w Krakowie, ulica Brzozowa L. 3.
w dniu 29 sierpnia od 9—12 rano i od 3—5 popoł. Egzamina wstępne odbędą się w niedzielę 31 sierpnia o 9 rano, Wpisowe 10 Kor, opłata egzam. (I kl.) 30 Koron.

PIERWSZA
FABRYKA WĘDLIN
KOSZERNYCH
A. S. SPIRY
KRAKÓW, UL. KRAKOWSKA 5.
poleca przedwojennej jakości kiełbasę, salami cielęcą, węgierską, paryską, weronską, pasztetową i t. d.; szynkę: wołową, cielęcą i westfalską; mostek wołowy i ozor wędzony po przystępnych cenach, hurtownie i częściowo.
449

Pani
Pan
Zwróć się Pan (Pani) do nas! Pańskie listy dostaną się za naszem pośrednictwem jak najpewniej do Ameryki. Niedokładne adresy sprostuje nasze biuro w Nowym Jorku. Nasz adres opiewa:
Delegation des Jüd. Nationalrates für Ostgalizien (Abt. Amerika)
Wiedeń II.
Taborstrasse 20 a.
Potrzebuje
do krewnych
poszukuje
w Ameryce?

Hurtownia Perfumeryi

poleca wszelkie artykuły w zakres kosmetyki wchodzące jak; Pasty do zębów, kremy dla twarzy, pudry, wodę kolońską, brylantyny, wody toaletowe, mydła toaletowe i do golenia po cenach fabrycznych
1141
MAKS LANDWIRTH
KRAKOW, DIETLOWSKA L. 40.

Poszukuje się zdolnego ekspedyenta do biura spedycyjnego. Oferty wnosić należy pod »Zielony« do biura ogłoszeń Feliksa Stattera Kraków, Grodzka 13. 1339

Poszukuje się rutynowanego buchaltera lub buchalterki ze znajomością polsko niemieckiej korespondencyi. Oferty. składać należy pod »Biuro spedycyjne« do biura ogłoszeń Feliksa Stattera Kraków, Grodzka 13. 1340

Poszukuje rutynowanego nauczyciela iki (żyd.) do czworga dziewcząt i jednego chłopca, mogącego przygotować z 4 klasy szk. ludowej do egz. pierwszej klasy polskiego gimnazyum realnego. — Nauka muzyki pożądana, jednak nie bez warunkowa. — Warunki: całe utrzymanie z mieszkaniem i odpowiednie wynagrodzenie Zgłoszenia jak najrychlej na adres I. Krumholz, Raycza obok Żywca. 1343

Lokalu lub mieszkania w śródmieściu, składającego się z 3 — 5 pokoi, poszukuje pierwsze przedsiębiorstwo. — Pośrednictwo wynagrodzi się. — Zgłoszenia przyjmuje się pod »Każdego czasu« biuro ogłoszeń Feliksa Stattera, Kraków Grodzka 13. 1348

Upraszam wszystkich znajomych, którzyby o miejscu pobytu mego ojca Leiba Guttmanna wiedzieli, donieść do Hasenlaufa dla Cyli Guttmann Koletek 7. 1367

Chłopiec do posyłek potrzebny na stałe w biurze Organ. syonistycznej, ulica Stradom 15. oficyny. — Wiadomość tamże. 1186

Kaligrafia, Buchalterya
Korespond. handlowa
Założenie ksiąg i bilansowanie
Przygotowanie do egzaminu w Akademii handlowej.
Zgł[illegible] Zakładzie kaligrafii i buchalteryi
Leona Feinberga
w Krakowie, Stradom L. 27. 1345
od godzin 9—12 rano i od 3—6 [illegible] dniu

Biuro pośrednictwa pracy
kobiet żydowskich
urzęduje codziennie od 2 .5, Stradom 15.
I. p. ofic. 52

Hurtowny skład perfum krajow. i zagran. oraz artykułów toaletow. i kosmetycznych
P. i S. WEISSBERG
KRAKÓW, ULICA KRAKOWSKA 17.
Generalna reprezentacya fabryki perfum, artykułów kosmetycznych i mydeł toaletowych fabryki
Calderara i Bankman, Wiedeń. 1202

Na „Jom Kipur"
zlecenia na świeczniki, tzw. Andachtslampen w szklankach przyjmuje w każdej ilości fabryka wyrobów chemicz. »Krakowiak« w Krakowie-Podgórzu ul. Staromostowa 3. Wszędzie do nabycia. 1337

MODELE
Szwajcarskie i francuskie (kostyumy, płaszcze, suknie, bluzki i t. p.) poleca
LEON BRACIEJOWSKI
Magazyn konfekcyi damskiej
Kraków, Grodzka L. 5.
Osobny oddział dla sprzedaży hurtownej. 1349

Kupię
używaną maszynę do pisania
bardzo dobrej marki w dobrym stanie Zgłoszenia z podaniem ceny do Adm. Nowego Dziennika. x

Obrączki ślubne
złote, hurtownie i częściowo sprzedaje po najniższych cenach oraz złoto przyjmuje w zamian Zegarmistrz Melcer, Kraków, Sławkowska 16. obok magazynu bron[illegible]. 1192

CO_2 1310
Chemicznie czysty
kwas węglowy w płynie
dostarcza Pierwsza Galicyjska
krajowa fabryka kwasu węglowego
Spółka z ogr. poręką
we Lwowie, ulica Św. Marcina L. 61.
(Stacya Kolejowa: Lwów Podzamcze).

Restauracya koszerna 991
Kraków, Stradom 15
poleca bardzo smaczne potrawy po cenach umiarkowanych. O łaskawe względy prosi
S. NORMANN właściciel. J. MANDELBAUM kierownik.

PIERWSZA POLSKA
CHEM. PRALNIA I ART. FARBIARNIA
„Czystość"
Przyjmuje wszelką garderobę, materyę i jedwab, do chem. czyszczenia i art. farbowania. Wykonuje w jak najkrótszym terminie. **(Do żałoby w 24 godzinach.)** Przyjmuje bieliznę i firanki do prania, rękawiczki do chem. czyszczenia.
Filie: 1113
Sławkowska L. 23. :-: Sebastyana L. 3.
ulica Koletek L. 8. (Centrala) —
Podgórze, ulica Kalwaryjska L. 5 — —

„Salon Sztuki"
ul. Szpitalna Nr. 40.
(naprzeciw teatru miejskiego).
Sprzedaż i kupno obrazów pierwszorzędnych mistrzów, polskich i zagranicznych. po cenach umiarkowanych. Chcąc uprzystępnić najszerszym warstwom nabywanie prawdziwych dzieł sztuk. zaprowadza dyrekcya również
SPRZEDAŻ NA SPŁATY.
Telefon 2486. 549

WOLNOŚĆ!
[illegible]

Prenumeratę
na żydowsko-polskie pismo ilustrowane pod tytułem „Tygodnik Nowy"
przyjmuje **p. Meiselsowa, Kraków, Dietla 36.**
Prenumerata wynosi 16 koron (8 Mk.) miesięcznie. — Adres Redakcyi „Tygodnika Nowego": Warszawa, Jerozolimska 57.

Wpisy
do Żydowskiej szkoły ludowej dla chłopców i dziewcząt **w Krakowie, ul. Brzozowa 3.**
w dniach 27-go i 28-go sierpnia od godz. 9 do 12 rano i od 3 do 5 popołudniu.
Przedłożyć należy: wyciąg metrykalny, świad. szczepienia, świad. szkolne. Wpisowe 10K.

[illegible] Dr. Wilhelm [illegible] w zast. [illegible] — [illegible] Kraków, [illegible] Telefon [illegible]